

Súd: Okresný súd Nitra
Spisová značka: 9C/527/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4115229695
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 04. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Katarína Moravčíková
ECLI: ECLI:SK:OSNR:2021:4115229695.13

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nitra, sudkyňou JUDr. Katarínou Moravčíkovou, v spore žalobkyne: Jana U., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. XXX, XXX XX R., proti žalovanému: Slovenská sporiteľňa, a.s., so sídlom Tomášikova 48, 831 37 Bratislava, IČO: 00 151 653, zast. Advokátska kancelária AK JUDr. Marek Hic, s.r.o., so sídlom P. O. Hviezdoslava 10625/23B, 036 01 Martin, IČO: 36 865 036, o neplatnosť právnych úkonov a neexistencie záložného práva, takto

rozhodol:

I. Súd žalobu zamietá.

II. Žalovanému priznáva nárok na náhradu trov konania proti žalobkyni v rozsahu 100%. O výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.

III. Súd ruší neodkladné opatrenie, nariadené uznesením Okresného súdu Nitra č. k. 17C/288/2015-78 zo dňa 30.06.2015 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 7Co/896/2015-111 zo dňa 01.10.2015.

odôvodnenie:

1. Pôvodná žalobkyňa (X. U.) sa žalobou, doručenou súdu dňa 06.10.2015, domáhala určenia neplatnosti záložnej zmluvy zo dňa 28.03.2012, na základe ktorej bol povolený vklad záložného práva pod V XXXX/XX k nehnuteľnostiam, nachádzajúcim sa v kat. úz. R., a to k pozemkom, parc. č. XXX/ X záhrady vo výmere 982 m², parc. č. XXX/XXX zastavané plochy a nádvoria vo výmere 676 m² a k stavbe súp. č. XXX, postavenej na parc. č. XXX/XXX, evidovaných na LV č. XXXX (ďalej ako záložná zmluva). Zároveň navrhla, aby súd určil, že záložné právo k vyššie uvedeným nehnuteľnostiam, zapísaným na LV č. XXXX pre kat. úz. R., neexistuje. V žalobe uviedla, že je výlučnou vlastníčkou predmetných nehnuteľností, pričom žalovaný začal s výkonom záložného práva na dom. O existencii záložného práva na dom, presnejšie o tom, že záložné právo je zapísané na liste vlastníctva, sa dozvedela žalobkyňa náhodou zo znaleckého posudku a od svojej dcéry. Preto podala návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorým súd uloží žalovanému povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva. Súd uznesením zo dňa 30.06.2015, č. k. 17C288/2015-78 návrhu vyhovel, ale žalovaný podal proti nemu odvolanie. Žalobkyňa nedisponovala žiadnou záložnou zmluvou, nemôže ju predložiť, ale existencia záložného práva vyplýva z listu vlastníctva. Žiadnu zmluvu nikdy nepodpisovala, dostala sa tak nie svojou vinou do mimoriadne zložitej situácie. Podľa nej došlo k podvodu, ktorého obeťou sa stala tak ona ako aj žalovaný. Podvodu sa mala dopustiť jej dcéra, ktorá sa k tomu aj priznala. Naliehavý právny záujem odôvodnila ohrozením jej vlastníckeho práva ako aj práva na nedotknuteľnosti obydľia ako aj súkromného a rodinného života.

2. Žalovaný cestou právneho zástupcu k žalobe uviedol, že žalobkyňa je povinná k žalobe pripojiť listinné dôkazy, na ktoré sa odvoláva, okrem tých, ktoré nemôže pripojiť bez svojej viny a je povinná preukázať

naliehavý právny záujem na požadovanom určení neplatnosti a neexistencie záložného práva. Podľa neho si žalobkyňa nesplnila povinnosť tvrdenia a ani dôkaznú povinnosť. Ako vlastníčka mala možnosť nahliadnuť do zbierky listín, kde sa zmluva na príslušnom správnom orgáne nachádza, mala možnosť nahliadnuť do spisu sp. zn. 17C/288/2015. Konala tak úmyselne, v snahe predĺžovať trvanie účinkov nariadeného predbežného opatrenia a účinne tak mariť splnenie povinností ako záložcu. Spochybnil preukázanie naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe (napr. rozs. NS SR sp. zn. 5 Cdo 31/2011, sp. zn. 3 Cdo 112/2004, uzn. NS SR sp. zn. 4 Cdo 89/2007). Podľa týchto rozhodnutí je zrejme aj to, že vzhľadom na to, že určením platnosti alebo neplatnosti záložnej zmluvy sa nemôže vyriešiť celý obsah a dosah sporného právneho vzťahu medzi účastníkmi, nemôže byť na takomto určení naliehavý právny záujem. Pokiaľ ide o určenie neexistencie záložného práva, poukázal na to, je povinnosťou žalobkyne vysvetliť, že práve podaná žaloba je procesne vhodným nástrojom, ktorý spor medzi stranami rieši a neexistuje iný, na to osobitne určený prostriedok právnej ochrany. V tomto smere poukázal na § 21 ods. 2 zák. č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách, kedy môže osoba, ktorá tvrdí, že bola dotknutá na svojich právach, požiadať súd, aby určil neplatnosť dražby. S účinnosťou od 01.06.2014 bol v súvislosti s výkonom dražby do slovenského právneho poriadku zavedený osobitný procesný prostriedok ochrany, a to žaloba o určenie neplatnosti dražby z dôvodu neplatnosti záložnej zmluvy. Preto použitie iného procesného postupu by došlo k obchádzaniu zákona a narušeniu právnej istoty a popretiu zásady hodnovernosti údajov a záväznosti údajov, zapísaných v katastri nehnuteľností. Záložné právo v tomto prípade bolo nielen zriadené, ale tiež vzniklo, jeho vklad bol povolený pod V XXXX/XX a je riadne zapísané v časti C na uvedenom LV č. XXXX, kat. úz. R.. Podotkol, že žalobkyňa nie je zbavená ochrany a má osobitný procesný prostriedok ochrany podľa zákona o dobrovoľných dražbách, naopak žalovaný nie je chránený žiadnym spôsobom pred dlhodobými obštrukčnými postupmi žalobkyne. Preto žalobkyňa nemôže preukázať naliehavý právny záujem na požadovanom určení. K samotnej veci ďalej uviedol, že zo spisu V XXXX/XX súd v konaní o návrhu na vydanie predbežného opatrenia (sp. zn. 17C/288/2015) mal zistiť, že dňa 28.03.2012 bol podaný návrh na vklad záložného práva, samotná zmluva bola podpísaná dňa 28.03.2012, pričom ako záložca je uvedená X. U.. Z dohody o plnej moci v spise bolo zistené, že žalobkyňa splnomocnila W. U. (dcéru) na zastupovanie vo všetkých úkonoch uvedených v dohode o plnej moci, tj. podpísať návrh na vklad záložného práva k nehnuteľnostiam do katastra nehnuteľností, pri uzatváraní zmluvy o zriadení záložného práva s bankou ako záložným veriteľom. Pohľadávka žalovaného vznikla zo zmluvy o úvere č. 5026882358 zo dňa 28.03.2012, uzatvorenej medzi žalovaným ako veriteľom a M. N., ako dlžníkom, na základe ktorej mu veriteľ poskytol úver vo výške 47 000 eur. Preto žalobkyňa neuviedla podstatnú skutočnosť, a to tú, že v jej mene a na jej účet konal zástupca, tj. W. U.. Aj z tohto dôvodu považoval žalobu za nedôvodnú, pričom by mala byť odmietnutá, resp. bez ďalšieho zamietnutá. Úverová zmluva je právnym úkonom, na základe ktorého sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky, a dlžník sa zaväzuje ich vrátiť a zaplatiť úroky. Ako veriteľ má legitímne očakávanie, resp. nádej na uspokojenie jeho splatnej pohľadávky a každý orgán, aj súd, je povinný majetok žalovaného chrániť a svojim postupom zabezpečiť, aby mohla byť pohľadávka veriteľa splnená, napr. uspokojením z poskytnutého zabezpečenia (napr. Pl. ÚS 23/14). Záložca (pôvodná žalobkyňa) sa zaviazala, že v prípade, ak nebude zabezpečovaná pohľadávka uhradená riadne a včas, strpí speňaženie zálohu v rámci výkonu záložného práva, kedy dôsledkom uvedeného je nadobudnutie vlastníckeho práva k predmetu zálohu vydražiteľom (napr. I. ÚS 253/2010). Je zrejme, že úver zo strany žalovaného poskytnutý bol, nebol splácaný, výška majetkového poškodenia žalovaného je tak značného rozsahu a reparácia protiprávneho vzťahu sa procesným konaním žalobkyne znemožňuje. Keďže konanie žalobkyne je v rozpore so zabezpečením spravodlivej ochrany práv a oprávnených záujmov strán sporu; žaloba je nekonkrétne a neurčitá, žalobkyňa na požadovanom určení nemá naliehavý právny záujem, cieľ žaloby je v rozpore s požiadavkami právnej istoty, ochrany legálne nadobudnutých práv a legitímnych očakávaní, žalovaný navrhol žalobu zamietnuť a priznať nárok na náhradu trov konania.

3. Súd vo veci nariadil pojednávanie, pričom žalobkyňa sa ho nezúčastnila; súd jej uložil aj poriadkovú pokutu, pretože dospel k záveru, že tým hrubo sťažuje postup konania. Na ďalšie pojednávanie sa dostavila a k veci uviedla, že prišla k nim dražobná spoločnosť, vyvesili tabuľu, že na dom je dražba. Hovorila im, že ona nikomu nič nedala, nepodpisovala ani záložnú zmluvu. Dcéra W. jej zobrala občiansky preukaz, nikdy nebola overovať podpis u notára. Dcéra vtedy žila u nej doma, sama sa mala udať na políciu. Uviedla, že keď nevládze, vybavuje jej veci dcéra. Ona nikomu nič nepodpísala ani nedala. Žalobkyňa spochybnila podpísanie doručky o prevzatí rozhodnutia o povolení vkladu, aj podpis na podaní návrhu na vklad. K podpisu na dohode o plnej moci uviedla, že podpis by mal byť jej, ale že to podpisovala „nejaká striga“.

4. Právny zástupca žalobkyne zotrval na podanej žalobe, úverovú zmluvu a záložné právo podľa neho podpísala cudzia osoba. Žalobkyňa o tom nevedela, dozvedela sa o tom, až keď žalovaný navrhol výkon záložného práva dobrovoľnou dražbou. Žalobou nenapádajú zákonnosť rozhodnutia správnych orgánov, ale domáhajú sa neexistencie záložného práva. Navrhol vypočúť W. U. ako aj to, aby zmluvu o záložnom práve predložil žalovaný.

5. Právny zástupca žalovaného považoval za absurdné, aby nebola v konaní predložená samotná zmluva. Žalobu považoval za neúplnú, pričom podľa neho o existencii resp. vzniku záložného práva rozhoduje na to určený správny orgán verejnej správy, rozhodnutie alebo postup ktorého bolo možné preskúmať v konaniach, ktoré majú charakter správneho súdnictva. Zdôraznil povinnosť pripojiť k žalobe všetky dôkazné prostriedky, na ktoré sa žalobkyňa v žalobe odvoláva. Vo vzťahu k predloženiu samotnej zmluvy poukázal na základné princípy Civilného sporového poriadku, na možnosť žalobkyne si ju vyžiadať z katastra nehnuteľností. Navrhol žalobu zamietnuť.

6. Z dôvodu úmrtia žalobkyne počas konania dňa 26.07.2017 súd uznesením zo dňa 25.10.2017, č. k. 9C/527/2015-143, konanie prerušil do skončenia dedičského konania pod sp. zn. 10D/170/2017. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 24.01.2017.

7. Súd zisťoval pravidelne stav dedičského konania u súdnej komisárky, poverenej súdom prejednaním dedičskej veci. Dňa 27.05.2020 bolo súdu zo strany Mgr. Evy Žebrákovej - notárky, oznámené, že po neb. X. U., nar. XX.XX.XXXX. zomr. XX.XX.XXXX, naposledy bytom R. XXX, je jedinou dedičkou jej dcéra, a to Jana U..

8. Po tom, ako súd dohľadal dedičku po poručiťke, vyzval ju na oznámenie, aby súdu uviedla, či trvá na podanej žalobe. Podaním zo dňa 26.10.2020 súdu W. U. oznámila, že ako právna nástupkyňa po pôvodnej žalobkyni trvá na podanej žalobe.

9. Uznesením súdu zo dňa 05.11.2020, č. k. 9C/527/2015-192, bolo rozhodnuté o tom, že súd pokračuje v konaní s právnym nástupcom žalobkyne, a to dedičkou W. U.. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 20.11.2020.

10. Na pojednávaní, konanom dňa 27.04.2021, žalobkyňa uviedla, že jej matka nepodpisovala žiadne písomnosti. Ona pracovala mimo Slovenska, následne sa vrátila a dostala sa do finančných problémov, kedy jej vznikol dlh 17 000 eur. Bola sa poradiť v spoločnosti OMD ako danú situáciu riešiť. Vypýtali si jej údaje, skúmali jej majetkové pomery, videli problém v tom, že nie je disponentom na účte, ktorý patril matke a vtedy matka súhlasila s tým, že môže byť disponentom aj ona. Nakoniec jej pôžičku pre nízky príjem nedali, navrhli jej ale riešenie, že zoženú človeka, ktorého uvedú na úver, ale to len pro forma. Nehnuteľnosť bola založená, ona splácala splátky po 250 eur mesačne. Prvý úver bol vedený na p. U. B.. Požiadali ju o zrušenie zmluvy na jeho meno a došlo k podpisu ďalšej zmluvy, kde figuroval p. N.. Celkový úver bol v sume 47 000 eur, pričom v skutočnosti jej vyplatili len 17 000 eur a zvyšok si asi rozdelili medzi sebou. V súčasnosti v dome nebýva nikto. K predloženým listinám z katastrálneho spisu zo strany súdu uviedla, že podpis na návrhu na vklad, na dohode o plnej moci, ako aj na zmluve o zriadení záložného práva, ktoré jej boli dané k nahliadnutiu, je jej. O tom, že vzniklo záložné právo, sa dozvedela, keď jej bolo doručené rozhodnutie z katastra. Neplatnosť zmluvy ako aj neexistenciu záložného práva videla v tom, že jej matka nič nepodpisovala. Žiadala, aby rozhodol súd. Sama uviedla len toľko, že nevie dokázať to, čo tvrdí, a ak by sa dalo, chcela by dlh postupne splácať, pretože o dom nechce prísť.

11. Právny zástupca žalovaného uviedol, že si treba uvedomiť, že v rámci súdneho konania platia určité princípy, a to čo na pojednávaní dňa 27.04.2021 prezentovala samotná žalobkyňa, nemôže byť relevantné. Podľa § 140 Civilného sporového poriadku zmenou žaloby je aj podstatná zmena alebo doplnenie rozhodujúcich skutočností, ku ktorým sa nemá možnosť vyjadriť a ani reagovať. Zo strany žalobkyne nebol podaný žiadny takýto návrh. Poukázal aj na rozhodovaciu prax NS SR sp. zn. 5Obo 96/2011, 5 Obdo 1/2012, 3 Obo 27/2015. Na základe toho, že žiadny takýto návrh podaný nebol, zostáva predmetom sporu určenie neplatnosti záložnej zmluvy a neexistencia záložného práva, tj. predmet je tvorený skutkovými okolnosťami uvedenými v žalobe a nie tými, ktoré boli uvedené na pojednávaní žalobkyňou. Pokiaľ ide o samotný predmet sporu, mal za to, že nejde o majetkový spor, v zmysle ktorého by sa malo pokračovať s dedičmi pôvodnej žalobkyne. Účastníčkou zmluvy bola výlučne pôvodná

žalobkyňa a tým, že zomrela, by súd podľa jeho názoru mal konanie zastaviť. Podľa § 151 h ods. 2 Občianskeho zákonníka právny nástupca sa nestáva účastníkom zmluvy, na neho len prechádzajú práva a povinnosti. Okrem toho zopakoval, že žalobný návrh nie je spôsobilým predmetom tohto konania, a to s poukazom na rozhodnutie NS SR sp. zn. 4 Cdo 89/2007 a 3 Cdo 24/2017. Keďže určovací spor nemôže byť majetkovým nárokom, malo by byť konanie zastavené. V opačnom prípade strana sporu má povinnosť tvrdenia ako preukázania svojich tvrdení. Dôkazné bremeno je v tomto prípade na žalobkyňu, pretože ak uvádza niečo, z čoho má mať priaznivé dôsledky, musí to aj preukázať (NS SR sp. zn. 3 Cdo 2/2010). Zo strany žalobkyne nebol predložený ani navrhnutý žiadny dôkaz, ktorý by potvrdil ňou tvrdené skutočnosti. Odkázal aj na § 35 Občianskeho zákonníka a mal za to, že písomný úkon nemožno poprieť len ústnym prejavom osoby, ktorá je jej účastníkom (NS ČR sp. zn. 33 Cdo 2547/2011). V tomto spore došlo k porušeniu procesných predpisov. Samotná žaloba je koncipovaná spôsobom, že nejaký písomný právny úkon má byť neplatný z dôvodu absencie podpisu oprávnenej osoby. Táto skutočnosť ale nie je preukázaná, pričom inak existuje spôsob ako je uvedené osvedčiť. Sama žalobkyňa uviedla, že nevie ako preukázať to, čo tvrdí. Odkázal aj na notársky poriadok - § 56 ods.1, a 58, ktorý upravuje postup pri overovaní podpisu ako aj to, že takéto listiny sa stávajú listinami verejnými. V prípade, ak by sa súd nestotožnil s názorom o zastavení konania, navrhol žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Taktiež podľa neho došlo k porušeniu procesných predpisov v neprospech žalovaného. Navrhol žalobu zamietnuť, alebo konanie zastaviť. Pridržiaval sa doterajších vyjadrení a v prípade úspechu si uplatnil nárok na náhradu trov konania.

12. Súd vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi, a to najmä znaleckým posudkom č. XX/XXXX, LV č. XXXX pre kat. úz. R., z pripojeného spisu sp. zn. 17C/288/2015 katastrálnym spisom V XXXX/XXXX : doručky, rozhodnutie, návrh na vklad, dohoda o plnej moci, zmluva o zriadení záložného práva, uznesením o nariadení predbežného opatrenia, vyjadreniami strán sporu, pričom zistil nasledovný skutkový a právny stav.

13. Podľa LV č. XXXX, kat. úz. R., bola neb. X. U. (ako pôvodná žalobkyňa) výlučnou vlastníčkou nehnuteľností, ktoré sú na ňom zapísané. V časti „B“ listu vlastníctva je evidovaná poznámka o začatí výkonu záložného práva žalovaného ako veriteľa, zavkladovaného pod V XXXX/XX formou dobrovoľnej dražby nehnuteľností reg. C - parc. č. XXX/X, XXX/XXX s domom s.č. XXX, podľa P XXXX/XX. V časti C listu vlastníctva je evidovaná ako ťarcha záložné právo v prospech žalovaného podľa V XXXX/XX zo dňa 13.4.2012 na nehnuteľností reg. C - parc. č. XXX/X, XXX/XXX s domom s.č. XXX-XX/XX (čl. 44).

14. Znalecký posudok č. XX/XXXX, ktorý vyhotovil Ing. Ľubomír Rajnoha dňa 30.03.2015, bol vyhotovený vo veci zistenia všeobecnej hodnoty nehnuteľností k účelu organizovania dobrovoľnej dražby, objednávateľom bola Dražobná spoločnosť, a.s.

15. Uznesením Okresného súdu Nitra zo dňa 30.06.2015, č. k. 17C/288/2015-78 súd nariadil predbežné opatrenie (v súčasnosti neodkladné opatrenie), podľa ktorého žalovaný bol povinný sa zdržať výkonu záložného práva k nehnuteľnostiam, evidovaným na LV č. XXXX pre kat. úz. R., a to až do právoplatného skončenia konania vo veci samej. Žalobkyňa bola povinná podať žalobu vo veci samej do 60 dní od právoplatnosti uznesenia. Krajský súd v Nitre ako odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie uznesením zo dňa 01.10.2015, č. k. 7Co/896/2015-111, vo výroku, ktorým súd návrhu na nariadenie predbežného opatrenia vyhovel, potvrdil. Zmenil ho v časti lehoty, v rámci ktorej má žalobkyňa podať žalobu vo veci samej, a to z lehoty 60 dní na lehotu 15 dní od právoplatnosti uznesenia. Uznesenia nadobudli právoplatnosť dňa 15.10.2015.

16. Dňa 21.03.2012 bola podpísaná dohoda o plnej moci, na základe ktorej p. X. U. splnomocnila svoju dcéru - W. U. (žalobkyňu) na zastupovanie vo všetkých právnych úkonoch, najmä však: - ako záložcu v celom rozsahu jeho vlastníckeho práva bez ohľadu na formu vlastníctva pri uzatváraní zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam s bankou ako záložným veriteľom, predmetom ktorej bude zriadenie záložného práva v prospech banky k akýmkoľvek nehnuteľnostiam vo vlastníctve splnomocniteľa, pričom záložné právo bude zriadené za účelom zabezpečenia pohľadávky banky zo zmluvy o úvere,- ako navrhovateľa pri podpísaní návrhu na vklad záložného práva k nehnuteľnosti do katastra nehnuteľností podľa záložnej zmluvy. V dohode o plnej moci boli uvedené nehnuteľnosti, nachádzajúce sa v kat. úz. R., LV č. XXXX, parc. č. XXX/X, XXX/XXX spolu s rodinným domom so súp. č. XXX. Podľa osvedčenia o pravosti podpisu bola dňa 21.03.2012 podľa knihy osvedčovania pravosti podpisov osvedčená pravosť podpisu: X. U. nar. XX.XX.XXXX. Jej totožnosť bola overená

úradným dokladom (občianskym preukazom) a listina bola vlastnoručne podpísaná pred Mgr. X. M., zamestnancom povereným notárom - JUDr. Gabrielou Rehákovou, a evidovaná v centrálnom registri osvedčovaných podpisov pod č. O 186979/2012.

17. Dňa 28.03.2012 bola medzi žalovaným a X. U. ako záložcom podpísaná zmluva o zriadení záložného práva, predmetom ktorej boli vyššie uvedené nehnuteľnosti, pričom ako zabezpečená pohľadávka záložného veriteľa (žalovaného) sa rozumela pohľadávka, ktorá vznikla zo zmluvy o splátkovom úvere č. 5026882358 zo dňa 28.03.2012, medzi žalovaným a M. N., na základe ktorej mu bol poskytnutý úver, istina vo výške 47 000 eur. Zmluva bola podpísaná zo strany záložcu W. U..

18. Dňa 28.03.2012 bol podaný návrh na vklad záložného práva podľa zmluvy o zriadení záložného práva k nehnuteľnostiam a dňa 13.04.2012 bolo vydané rozhodnutie o povolení vkladu pod č. V XXXX/XX. Návrh na vklad podpísala za záložcu W. U..

19. Rozhodnutie o povolení vkladu bolo doručované X. U. a žalovanému. Zo strany záložcu bola podpísaná doručka dňa 24.02.2012.

20. Podľa § 40 ods. 1 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej ako CSP), ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

21. Podľa § 137 písm. c) CSP, žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

22. Podľa § 21 ods. 2 zák. č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách, v prípade, ak sa spochybňuje platnosť záložnej zmluvy alebo boli porušené ustanovenia tohto zákona, môže osoba, ktorá tvrdí, že tým bola dotknutá na svojich právach, požiadať súd, aby určil neplatnosť dražby. Právo domáhať sa určenia neplatnosti dražby zaniká, ak sa neuplatní do troch mesiacov odo dňa príklepu okrem prípadu, ak dôvody neplatnosti dražby súvisia so spáchaním trestného činu a zároveň ide o dražbu domu alebo bytu, v ktorom má predchádzajúci vlastník predmetu dražby v čase príklepu hlásený trvalý pobyt podľa osobitného predpisu; v tomto prípade je možné domáhať sa neplatnosti dražby aj po uplynutí tejto lehoty. V prípade spoločnej dražby bude neplatná len tá časť dražby, ktorej sa takýto rozsudok týka.

23. Nakoľko žalobkyňou navrhované výroky žalobného návrhu majú charakter žaloby podľa § 137 písm. c) CSP, súd si musel najprv zodpovedať otázku, či v spore existuje naliehavý právny záujem. Naliehavý právny záujem spočíva v tom, že žalobca v danom právnom vzťahu môže navrhovaným určením dosiahnuť odstránenie sporu a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov (ide najmä o prípady, v ktorých sa určením, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, vytvorí pevný základ pre právne vzťahy účastníkom sporu a predíde sa žalobe na plnenie). Naliehavý právny záujem žalobcu o požadované určenie treba skúmať predovšetkým so zreteľom na cieľ sledovaný podaním žaloby a konečný zmysel navrhovaného rozhodnutia. Ak žalobca neosvedčí svoj naliehavý právny záujem o ním požadované určenie, ide o samostatný a prvoradý dôvod zamietnutia žaloby. Pokiaľ teda súd dospeje k záveru, že tá-ktorá určovací žaloba nie je z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu o požadované určenie spôsobilým alebo prípustným prostriedkom ochrany práva, zamietne žalobu bez toho, aby sa zaoberal meritom veci.

24. Na základe toho súd dospel k záveru, že žalobkyňa nemá naliehavý právny záujem na určení, že záložná zmluva je neplatná (prvý výrok žalobného návrhu). K existencii naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti záložnej zmluvy zaujal v minulosti právne závery Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 4Cdo/89/2007, v ktorom uviedol, že ani prípadné určenie neplatnosti záložnej zmluvy nemôže viesť k odstráneniu právnej neistoty žalobcu alebo k zamedzeniu ohrozenia jeho práva. Určením neplatnosti záložnej zmluvy nemusí byť bez ďalšieho postavené na isto, že vôbec nevzniklo záložné právo, a na druhej strane na základe platnej záložnej zmluvy nemusí vždy vzniknúť záložné právo k nehnuteľnostiam, aj keď bolo vložené do katastra nehnuteľností. Záložná zmluva nie je neplatná len preto, že nevznikla pohľadávka, ktorú má zabezpečovať záložné právo založené na tejto zmluve (napríklad preto, že nedošlo k uzavretiu zmluvy, podľa ktorej by mala pohľadávka vzniknúť, alebo preto, že takáto zmluva je neplatná a pod.). A aj keď je záložná zmluva platný právny úkon, záložné právo nevznikne, ak nevznikla pohľadávka, ktorú má záložné právo zabezpečovať. Vzhľadom na to, že

určením platnosti alebo neplatnosti záložnej zmluvy sa nemôže vyriešiť celý obsah a dosah sporného právneho vzťahu medzi účastníkmi, nemôže byť na takomto určení naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c) OSP. Stav ohrozenia práva žalobcu alebo neistotu v jeho právnom postavení možno preto odstrániť len určením, či tu je alebo nie je záložné právo (napr. aj rozh. KS v Nitre sp. zn. 8Co/26/2020, sp. zn. 25Co/127/2019).

25. V tomto smere súd poukazuje na aj § 21 ods. 1 zák. č. 527/2002 Z. z. , podľa ktorého na ochranu v prípade, ak sa spochybňuje platnosť záložnej zmluvy alebo boli porušené ustanovenia tohto zákona, môže osoba, ktorá tvrdí, že tým bola dotknutá na svojich právach, požiadať súd, aby určil neplatnosť dražby. V tomto prípade, keďže dražba dodnes neprebehla, nie je možné domáhať sa určenia jej neplatnosti.

26. Pokiaľ ide o žalobný návrh, ktorým sa domáha žalobkyňa určenia, že záložné právo neexistuje, k tomu súd uvádza nasledovné:

27. Súd dospel k záveru, že zo strany žalobcov existuje naliehavý právny záujem na tom, aby súd vyslovil, že záložné právo zriadené záložnou zmluvou nevzniklo, tj. že neexistuje. Žalobkyňa je jediným dedičom po pôvodnej žalobkyni, ktorá bola výlučnou vlastníčkou nehnuteľností, nachádzajúcich sa v kat. úz. R., evidovaných na LV č. XXXX. Žalovaný začal s výkonom záložného práva viazuceho na založených nehnuteľnostiach. Určenie skutočností, či tu záložné právo k založeným nehnuteľnostiam je alebo nie je, má tak zásadný dopad na práva žalobkyne, nakoľko realizáciou záložného práva je ohrozené vlastnícke právo žalobkyne.

28. Podľa § 151a Občianskeho zákonníka, záložné právo slúži na zabezpečenie pohľadávky a jej príslušenstva tým, že záložného veriteľa oprávňuje uspokojiť sa alebo domáhať sa uspokojenia pohľadávky z predmetu záložného práva (ďalej len "záloh"), ak pohľadávka nie je riadne a včas splnená.

29. Podľa § 151b Občianskeho zákonníka: (1) Záložné právo sa zriaďuje písomnou zmluvou, schválenou dohodou dedičov o vyporiadaní dedičstva, rozhodnutím súdu alebo správneho orgánu, alebo zákonom. Zmluva o zriadení záložného práva na hnutelnú vec sa nemusí uzatvoriť v písomnej forme, ak záložné právo vzniká odovzdaním veci podľa tohto zákona. (2) V zmluve o zriadení záložného práva sa určí pohľadávka, ktorá sa záložným právom zabezpečuje, a záloh. (3) V zmluve o zriadení záložného práva sa určí najvyššia hodnota istiny, do ktorej sa pohľadávka zabezpečuje, ak zmluva o zriadení záložného práva neurčuje hodnotu zabezpečenej pohľadávky. (4) Záloh môže byť v zmluve o zriadení záložného práva určený jednotlivo, čo sa týka množstva a druhu alebo iným spôsobom tak, aby kedykoľvek počas trvania záložného práva bolo možné záloh určiť.

30. Podľa § 151d ods. 3 Občianskeho zákonníka, záložné právo možno zriadiť na vec, byt a na nebytový priestor vo vlastníctve záložcu, alebo na právo a na inú majetkovú hodnotu, ktoré patria záložcovi.

31. Podľa § 56 ods. 1 písm. b) zák. č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok), na žiadosť účastníka notár osvedčuje skutočnosti, ktoré by mohli byť podkladom pre uplatnenie práv, alebo ktorými by mohli byť spôsobené právne následky. Vydáva najmä osvedčenia o pravosti podpisu na listine (legalizácia).

32. Podľa § 58 ods. 1 Notárskeho poriadku, legalizáciou notár alebo ním poverený zamestnanec osvedčuje, že osoba, ktorej podpis má byť osvedčený v jeho prítomnosti, listinu vlastnoručne podpísala alebo podpis na listine uznala pred ním za vlastný. Pre zistenie totožnosti tejto osoby platí § 48 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/1992/323/20210501>>.

33. Podľa § 58 ods. 2 Notárskeho poriadku, osvedčenie pravosti podpisu sa vyznačí na listine vo forme osvedčovacej doložky, ktorá obsahuje

- a) poradové číslo knihy osvedčenia pravosti podpisov (osvedčovacia kniha),
- b) meno, priezvisko, dátum narodenia, rodné číslo, ak je pridelené, a trvalé bydlisko účastníka,
- c) údaj, ako bola zistená totožnosť účastníka, najmä druh a číslo platného dokladu totožnosti účastníka,
- d) konštatovanie, že účastník listinu vlastnoručne podpísal pred notárom alebo že uznal podpis na listine za svoj vlastný,
- e) miesto a dátum osvedčenia,

f) podpis notára a odtlačok úradnej pečiatky.

34. Vo vzťahu k vysloveniu skutočnosti, že záložné právo neexistuje, súd na základe vykonaného dokazovania dospel k nasledovnému skutkovému a právnomu posúdeniu veci: Záložné právo slúži na zabezpečenie pohľadávky veriteľa (pre bližšiu identifikáciu v právnych predpisoch označovaného ako záložný veriteľ) voči dlžníkovi. Záložné právo k nehnuteľnostiam sa zriaďuje záložnou zmluvou a vzniká vkladom do katastra nehnuteľností. Zmluvnými stranami každej záložnej zmluvy sú záložca a záložný veriteľ. Dlžník môže, ale nemusí byť totožný s osobou vlastníka veci, ku ktorej sa zriaďuje záložné právo, t.j. s osobou záložcu. Pokiaľ dlžník nie je súčasne aj záložcom, nie je dlžník obligatórne ani zmluvnou stranou záložnej zmluvy. Záložné právo sa v posudzovanom prípade zriaďovalo záložnou zmluvou medzi žalovaným ako záložným veriteľom a žalobkyňou ako záložcom, t.j. ako vlastníčkou založených nehnuteľností, a preto Peter Hadža ani nebol zmluvnou stranou záložnej zmluvy. Z listinných dôkazov, s ktorými sa súd oboznámil zo spisu sp. zn. 17C/288/2015, mal súd preukázané, že zmluva o zriadení záložného práva je platným právnym úkonom. Ak aj nebola podpísaná samotnou Annou Révayovou, ale Janou Révayovou (žalobkyňou), táto konala v jej mene ako záložcu práve na základe dohody o plnej moci. Sama žalobkyňa potvrdila, že podpisy na zmluve o zriadení záložného práva, návrhu na vklad, ako aj na dohode o plnej moci, sú jej vlastnoručné podpisy. Tým, že bola svojou matkou X. U., splnomocnená podľa dohody o plnej moci zo dňa 21.03.2012 na všetky úkony, súvisiace so zriadením záložného práva (teda aj na podpis zmluvy o zriadení záložného práva, návrhu na vklad ako aj s tým ostatných súvisiacich úkonov - podpísanie prevzatia rozhodnutia o povolení vkladu), súd dospel k záveru, že išlo o platné právne úkony. Na dohode o plnej moci bol podpis X. U. osvedčený v súlade s ustanoveniami Notárskeho poriadku, akékoľvek iné tvrdenie v tomto smere preukázané žalobkyňou nebolo. V tomto smere žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno, preto nebol preukázaný ani dôvod, prečo by mal súd vysloviť neexistenciu záložnej zmluvy. Žalobkyňa sama uviedla, že nevie a nemá ako dokázať to, čo tvrdí. Ak aj videla neplatnosť zmluvy ako aj neexistenciu záložného práva práve v tom, že jej matka X. U. zmluvy nepodpísala, nebolo možné žalobe z vyššie uvedených dôvodov vyhovieť.

35. Súd preto nemal dôvod vysloviť, že záložné právo, ktoré vzniklo na základe záložnej zmluvy a bolo v katastri nehnuteľnosti zapísané pod č. V XXXX/XX na LV č. XXXX, k. ú. R., neexistuje. V tomto smere žalobkyňa neunesla dôkazné bremeno a nepreukázala opodstatnenosť žalobného návrhu. Taktiež nebol preukázaný zánik pohľadávky (§ 151 md ods. 1 písm. a) Občianskeho zákonníka) a ani iný dôvod, pre ktorý by prípadne záložné právo zaniklo.

36. Súd nepovažoval návrh žalovaného na zastavenie konania za dôvodný, preto vec prejednal a rozhodol rozsudkom.

37. S poukazom na vyššie uvedené odôvodnenie súd žalobu žalobkyne ako nedôvodnú v celom rozsahu zamietol.

38. O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. V konaní o žalobe žalobcov bol úspešný žalovaný, preto mu súd priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 % voči žalobkyňi. Žalobkyňa v priebehu konania nenavrhol prípadné uplatnenie § 257 CSP vo vzťahu k nároku o trovách konania a ani súd nezistil existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa, pre ktoré by súd mal podľa tohto ustanovenia postupovať a náhradu trov konania žalovanému nepriznať.

39. V zmysle § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

40. Podľa § 336 ods. 1 CSP, ak súd nariadi neodkladné opatrenie pred začatím konania, môže vo výroku uznesenia uložiť navrhovateľovi povinnosť podať v určitej lehote žalobu vo veci samej. Súd túto povinnosť neuloží najmä vtedy, ak je predpoklad, že neodkladným opatrením možno dosiahnuť trvalú úpravu pomerov medzi stranami.

41. Podľa § 336 ods. 4 CSP, ak bola žaloba odmietnutá alebo zamietnutá alebo ak bolo konanie vo veci samej zastavené, platí ustanovenie § 335 <<https://www.slov-lex.sk/pravne-predpisy/SK/ZZ/2015/160/20181212>> primerane.

42. Podľa 335 ods. 1 CSP neodkladné opatrenie nariadené po začatí konania vo veci samej súd prvej inštancie aj bez návrhu zruší rozhodnutím, ktorým žalobu odmieta alebo zamietá alebo ktorým konanie vo veci samej zastavuje.

43. Keďže súd nariadil predbežné (neodkladné) opatrenie pred začatím konania vo veci samej uznesením súdu zo dňa 30.06.2015, č. k. 17C/288/2015-78 v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 7Co/896/2015-111 zo dňa 01.10.2015 a vo veci samej súd žalobu zamietol, súd aplikujúci vyššie citované ustanovenie predbežné opatrenie zrušil.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia jeho písomného vyhotovenia na Okresný súd Nitra.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) (§ 363 CSP). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP). Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.